

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.пс.н. Галя Тодорова Герчева-Несторова,
Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”

на дисертационния труд „Субективни фактори на влияние върху ученици с ниски постижения по математика в израелските училища“, разработен от Ирис Шавит – докторантка във Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в ПН 3.2. Психология, докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“

Настоящата рецензия изготвям в качеството ми на член на научно жури съгласно заповед номер 706 / 18.10.2022 г. на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“ за защита на дисертационен труд „Субективни фактори на влияние върху ученици с ниски постижения по математика в израелските училища“ от Ирис Шавит за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в ПН 3.2. Психология, докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“.

Представеният за рецензиране дисертационен труд „Субективни фактори на влияние върху ученици с ниски постижения по математика в израелските училища“ е в обем от 158 страници и е подробно структуриран в съответствие с логиката на дисертационното изследване в увод, три глави, заключение и приложения. Списъкът на използваната литература включва 189 актуални и свързани с темата на дисертационното изследване заглавия.

Изборът на проблематиката на изследването без съмнение е оригинална, тъй като е в синхрон с основните актуални тенденции в развитието на управлението на образованието, насочени към

индивидуализацията на учебния процес, резултат от която следва да бъдат по-високите учебни постижения на учениците. Нещо повече изследването отговаря и на съвременните насоки в израелската образователна политика. Министерството на образованието на Израел, след като наблюдава постиженията на учениците на международни изпити по математика, сигнализира за тревожно ниските резултати, получени от учениците. Този факт дава началото на търсенето на отговор на въпроса за причините за това и намирането на изхода от тази ситуация.

В този смисъл дисертационното изследване представлява и своеобразен отговор на проблемите, дефинирани от министерството на образованието. Още в началото на дисертационния труд докторантката определя в качеството на обект на своето изследване субективните фактори – училищна тревожност, мотивация за учене и увереност в себе си, върху учебните постижения на учениците по математика. Следва да се подчертае, че в качеството на субективни фактори, влияещи върху учебните постижения докторантката определя едни от най-чувствителните променливи на базата на богат анализ на научни и приложни изследвания. Коректно е определен и предметът на изследването – интервенционна програма за намаляване на училищната тревожност, развитие на мотивацията за учене и увереността в себе си в обучението по математика.

По този начин основната цел на дисертационното изследване, определена от Ирис Шавит е да се установи влиянието на субективните фактори – училищна тревожност, мотивация за учене и увереност в себе си, върху учебните постижения на учениците и на тази база да се разработи и апробира интервенционна програма за намаляване на училищната тревожност, развитие на мотивацията за учене и увереността в себе си, която да доведе до повишаване на успеваемостта на учениците по математика. Идеята на докторантката е на училищата да

се предостави научно доказана програма за интервенция, насочена към повишаване на знанията по математика чрез диагностика и развитие на базисни личностни фактори.

В съответствие с основната цел на дисертационното изследване прецизно са определени и конкретните задачи, които е необходимо да се решат за нейното постигане – теоретичен анализ на концепциите за училищна тревожност, мотивация за учене и увереност в себе си, разкриване влиянието на тези фактори върху учебните постижения по математика, разработване и апробиране на интервенционна програма за понижаване на училищната тревожност, повишаване на мотивацията за учене и увереността в себе си, оценка на ефективността на интервенционната програма по определени показатели и критерии и т.н. Основната хипотеза, която се проверява в изследването е, че училищната тревожност ще се понижи, мотивацията за учене и увереността в себе си в обучението по математика ще се развият, ако се приложи интервенционна програма, която е в синхрон с някои основни изисквания. Интервенционната програма е необходимо да се базира на индивидуално и групово обучение, което цели намаляване на училищната тревожност, създаване на условия за индивидуална изява, повишаване на привлекателността на обучението по математика и по този начин развитие на мотивацията за учене, въвеждане на програма за развитие на увереността в себе си. Особено важна характеристика на интервенционната програма е това, че тя предполага непрекъсната обратна връзка, целта на която е предприемане на мерки за нейното усъвършенстване.

Дизайнът на експерименталния модел включва изследователски инструментариум, към който се отнасят: въпросник на иврит за ученици, анкетен метод, в рамките на който са предложени полуструктурирани интервюта с ученици и учители.

Резултатите от проучването са обработени с адекватен статистически инструментариум и са представени точно и прецизно. Много коректно и адекватно докторантката съчетава количествения и качествения анализ на данните, което убеждава в значимостта резултатите на дисертационното изследване.

Бих искала специално да подчертая изключителната научна прецизност, с която докторантката, изгражда дизайна на експерименталното изследване – от изясняването на основните понятия и теории, които се използват в дисертационния труд, до представянето и анализа на получените резултати.

Интервенционната програма, разработена от докторантката е представена, анализирана и аргументирана точно и задълбочено. Всичко това е предпоставка за нейното директно и успешно прилагане на практика.

Бих искала специално да подчертая, че представената за рецензиране дисертация е разработена в съответствие с изискванията на всички нормативни актове за този род изследователски трудове. Това е доказателство за компетентността на докторантката - резултат от успешна съвместна дейност с научния ръководител и дава увереност, че такъв ще бъде нейният стил и в бъдещите изследвания.

Докторантката определя коректно научните и приложни приноси, които аз споделям и приемам изцяло. Бих искала по-специално да подчертая следните:

- Определени за значими личностни фактори, които влияят върху училищния успех по математика – тревожност, мотивация, асертивност;
- Конструиран е прецизен инструментариум за измерване на влиянието на субективните фактори върху учебните постижения

по математика, който може да се използва и в други изследвания и по други учебни предмети;

- Разработена и експериментално апробирана е интервенционна програма за понижаване на училищната тревожност в обучението по математика, развитие на мотивацията за учене и увереността в себе си, която може да бъде директно внедрена.

За мен е безспорен фактът, че рецензираният дисертационен труд се вписва сред значимите изследвания, които имат съществен резонанс, както в научните изследвания, така и в образователната практика, при това не само в национален и международен контекст. Доказателство за това са представените от докторантката перспективи за приложения на резултатите в практически и теоретичен план, както и идеи за бъдещи научни изследвания.

Научните публикации по темата на дисертацията доказват, че докторантката умее да поставя актуални в теоретичен план и приложни проблеми и да ги изследва в дълбочина с изключителна прецизност и научна точност.

Не съм открила елементи на плагиатство и това ми дава основание да считам, че дисертационният труд е резултат от собствена изследователска дейност.

Авторефератът отразява точно съдържанието, концептуалния модел и емпиричното изследване, представени в дисертационния труд, приносите и списъка с публикациите по темата на дисертацията.

Заклучение

Въз основа на всичко изложено по-горе убедено предлагам на уважаемите членове на научното жури да се присъди образователната и

научна степен „доктор“ в професионално направление 3.2. Психология, докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“ на Ирис Шавит за защита на дисертационния труд „Субективни фактори на влияние върху ученици с ниски постижения по математика в израелските училища“.

28. 10 .2022 г.

Рецензент:

/проф. д.пс.н. Галя Т. Герчева-Несторова/